

‘In memoriam’ Lluís Maria Todó

La literatura segons C. Pujol

Aquestes línies estan extretes d'un projecte de llibre que s'havia d'anomenar *Diari d'un traïdor* i que ja no escriuré. Les vull dedicar a la memòria del mestre i amic Carles Pujol, en agraïment per les moltíssimes coses que em va ensenyar.

“Carles Pujol impartia l'especialitat de literatura francesa del Renaixement, era això que els francesos diuen un *seiziémiste*. El professor Pujol era d'una saviesa portentosa, però tenia una manera d'explicar que de vegades resultava innegablement monòtona. Del seu curs, que jo defensava apassionadament davant dels seus detractors, que eren també els més mediocres de la classe, recordo sobretot una cosa: ens va explicar que fins feia uns anys els genis indiscutibles de la poesia francesa del Renaixement havien sigut els poetes del grup de La Pléiade, sobretot Ronsard i Du Bellay, però que últimament els crítics i els estudiosos s'estaven fixant molt en la poesia d'un autor de l'Escola de Lió, anomenat Maurice Scève (que, efectivament, jo no recordava haver sentit comentar al batxillerat ni als meus breus estudis a Fran-

Carles Pujol en un dels darrers actes com a jurat del premi Planeta, amb Ángeles Caso, Carmen Posadas i José Manuel Lara Bosch en segon terme. JUANMA RAMOS

ça). Carles Pujol, prim, descolorit i melancòlic, ens va fer unes classes tan sàvies, tan intel·ligents, tan apassionades (tot i que Pujol manifestava les seves passions literàries amb una contenció

que alguns trobaven excessiva perquè no l'entenien), que jo vaig quedar enlluernat per sempre més per aquella poesia abstracta i concentrada, inspiradíssima, que més tard vaig sentir enaltida, entre

altres, per Pere Gimferrer. No sé si quan jo encara estudiava, o poc després, Carles Pujol va decidir abandonar la docència i dedicar-se exclusivament a la feina editorial i a la creació literària, i en tots dos camps ha obtingut resultats excel·lents. Passats els anys, periòdicament, jo també sentia la temptació d'abandonar l'ensenyament, i em recordava del cop de cap de Pujol, a qui continuava veient de tant en tant. M'atreia la idea de tenir un horari fix, oficines i excoient, i guardar la resta del dia per mi, lluny d'aquella obsessió crònica que arriba a ser la preparació de les classes, sobretot al començament, quan et sembla que no en sabràs mai prou per posar-te davant d'una classe de segon cicle; allò del *se tenir au courant*, que tant preocupava Charles Bovary –potser només per pressió de la seva dona–. M'atreia també la perspectiva d'estar en contacte amb la realitat més autèntica de la literatura: els escriptors, els traductors, els editors, els contractes, els drets d'autor, en comptes de navegar dins d'aquella bombolla aïllada i solipsista que eren i són els estudis universitaris de literatura. No ho vaig fer mai.” *

Llibre il·lustrat Ignasi Blanch & Àngel Burgas

Les flors del mal

Nou llibre regal de l'*star* Lacombe publicat per Baula el darrer trimestre del 2011. Aquest cop, cal felicitar tots plegats per a) la correctíssima i bellíssima forma d'aquest àlbum objecte i b) l'entretinguda i fins i tot interessant riquesa del seu contingut. El tàndem Lacombe-Perez ens presenta una història; una història fins i tot complexa, amb diverses lectures, tantes com té el concepte d'aquest llibre. Perquè, sí, d'entrada es tracta d'una col·lecció d'il·lustracions preciosistes i inspirades (a què ja ens té acostumats l'autor) realçades aquest cop amb pàgines encunyades que creen fantàstics efectes de xarxa/gelosia (mireu només les guardes) i pàgines de paper vegetal, transparent, que difuminen les imatges que hi van just al darrere.

A més a més, Lacombe recorre al dibuix científic dels naturalistes, a la simulació dels daguerreotips antics, al cartellisme *art nouveau* i algunes sorpreses més. Tot plegat ho posa al servei d'un guió i d'un text que, de manera paral·lela, fa servir dietaris, reculls de premsa, epistolaris, observacions pseudocientífiques i altres recursos textuais per donar peu a una història. Perez inventa el cas d'un científic rus, Aleksandr Bogdanovix, a qui el tsar de Rússia, a través de l'ambigu Rasputín,

Una de les il·lustracions de Benjamin Lacombe. B.L. / BAULA

L'herbari de les fades
Il·lustracions:
Benjamin Lacombe
Text:
Sébastien Perez
Traducció:
Òscar Vendrell
Editorial: **Baula**
Barcelona, 2011
Pàgines: **72**
Preu: **28,50 euros**

encarrega una investigació sobre la flora i fauna d'un recòndit bosc a la regió de Brocelianda, a la Bretanya francesa. I si primer descobreix plantes i flors, després troba minúsculs éssers que certificarien la baula perduda entre el regne vegetal i l'animal: les mimètiques i simbiòtiques fades. Quan la troballa es fa tan evident que posa en dubte l'evolució de la ciència, el malvat Rasputín fa desaparèixer del mapa no només el científic i els seus descobriments revolucionaris, sinó tota la seva família. Un afer fosc, fantàstic i mitològic que adopta, com dèiem, tantes lectures com formes (herbari, llibre de biologia i d'història, àlbum de fotos...) amb el segell inconfusible de Lacombe, que va començar deutor dels seus mestres (Dautremer la primera) per esdevenir un referent amb personalitat. I és que ens ha educat en el gust d'allò *naïf*, en la combinació postmoderna d'imaginari de diverses cultures i disciplines (la fotografia, el cinema, la publicitat, les estampes) i que té el valor i la gràcia de fer conviure imatges gairebé abstractes (Cy Twombly o el més proper Xavier Grau) amb nines *kitsch* amb els ulls a la manera de Margaret Keane. *